

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

درس آموخته ها و تجارب دانشمندان برتر در توسعه همکاری با جامعه و صنعت

معاونت پژوهشی و فناوری

دفتر ارتباط با جامعه و صنعت

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

درس آموخته‌ها و تجارب دانشمندان برتر
در توسعه همکاری با جامعه و صنعت
(مطالب بیان شده عیناً نظرات مصاحبه شونده‌گان بوده و دخل و
تصرفی در آن صورت نگرفته است)

سال انتشار: ۱۴۰۰

شماره تماس: ۸۲۲۳۳۵۵۱

نمابر: ۸۸۵۷۵۶۶۲

وبسایت: industry.msrt.ir

ایمیل: industry@msrt.ir

آدرس: تهران، شهرک قدس، بلوار خوردین،
خیابان هرمرزان، نبش خیابان پیروزان جنوبی

این از آرزوهای دیرینه بنده است. همیشه به مسؤلان
گوناگون بخش‌های مرتبط دولت‌های گذشته سفارش
می‌کردم که بین صنعت و دانشگاه ارتباط برقرار کنید.

پژوهش مقدس است و محصول آن نیز باید مورد احترام
همگان باشد.

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری به همراه تمامی دانشگاه‌ها
و مراکز پژوهشی کشور با افتخار در خدمت صنعت، تولید و
شکوفایی اقتصادی کشور است.

طی دهه های اخیر روند تحول و پیشرفت در ساختار و فعالیت دانشگاه‌ها و مراکز علمی کشور بسیار قابل توجه بوده است. خوشبختانه در این مسیر دانشگاه‌ها به تدریج علاوه بر وظیفه آموزش و تربیت نیروی متخصص، مباحث پژوهش و نوآوری را نیز توسعه داده اند. در حال حاضر نیز، با توجه به نیازها و مسائل کشور، ضروری است دانشگاه‌ها به صورت گسترده تر در پاسخگویی به نیازهای کشور نقش ایفا نموده و اثربخشی مناسبی در بهبود شرایط اجتماعی و اقتصادی جامعه داشته باشند. مسلماً این هدف مستلزم روش‌ها و الگوهای جدید بوده و باید بتوان این هدف را به درستی معرفی و با روش‌های تشویقی مناسب به اجرا گذاشت. بر این اساس درس‌آموخته‌ها و تجارب پیشکسوتان و دانشمندان برتر در این حوزه می‌تواند الگوهای مناسبی در حوزه‌های مختلف مدیریتی و ساختار دانشگاه‌ها و مراکز علمی فراهم آورد. بدیهی است اینگونه تجارب و پیشنهادهای بایستی مورد تجزیه و تحلیل‌های کامل‌تر قرار گرفته و حسب شرایط و ماموریت‌های دانشگاه‌ها و مراکز علمی، نمونه‌هایی از آن‌ها به اجرا گذاشته شوند در این گزارش شناسایی و مستندسازی این تجارب و درس‌آموخته‌ها در طبقه بندی محتوایی ذیل بیان شده است.

- موانع و مشکلات توسعه همکاری دانشگاه‌ها با جامعه و صنعت
- تجارب موفق موجود در کشور در حوزه همکاری دانشگاه با جامعه و صنعت
- روش‌های نوین و الگوهای بین‌المللی در حوزه همکاری دانشگاه با جامعه و صنعت
- پیشنهادات در راستای افزایش اثربخشی دانشگاه‌ها در جامعه و صنعت

امید است با توجه بیشتر دانشگاه‌ها، پژوهشگاه‌ها و مراکز علمی کشور به رفع نیازها و چالش‌های موجود در صنعت و جامعه، مسیر همکاری‌های اثربخش دانشگاه‌ها هر روز گسترده‌تر گردد.

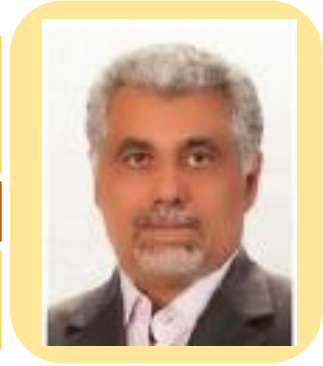
دکتر غلامحسین رحیمی
معاون پژوهش و فناوری

فهرست

بخش اول – دانشمندان برتر

صفحه	دانشمند برتر
۲	آقای دکتر محمدرضا اختصاصی
۴	آقای دکتر احمد بدری
۶	آقای دکتر مهدی بهزاد
۸	خانم دکتر سوسن باستانی
۱۰	آقای دکتر جعفر توفیقی داریان
۱۲	آقای دکتر سید امید رعنائی سیادت
۱۴	آقای دکتر محمود شارع پور
۱۶	آقای دکتر احد ضابط
۱۸	آقای دکتر حسین عسکریان ابیانه
۲۰	آقای دکتر محمد مهدی علیشاهی
۲۲	آقای دکتر محمدرضا فروزان
۲۴	آقای دکتر شاهرخ قائم مقامی
۲۶	آقای دکتر آربن قلی پور
۲۸	آقای دکتر محمد جواد ولدان زوج

دکتر احمد بدری

حوزه تخصصی

دانشگاه

مهندسی مالی

شهید بهشتی

۱. موانع و مشکلات توسعه همکاری دانشگاه با جامعه و صنعت

... به رغم تلاشهای گسترده‌ای که - به ویژه در سال‌های اخیر - در زمینه توسعه همکاری دانشگاه با جامعه و صنعت با هدایت معاونت پژوهشی وزارت عتف صورت گرفته است، شواهد نشان می‌دهد هنوز فاصله بسیاری در قیاس با عملکرد کشورهای توسعه یافته و حتی در حال توسعه، در این رابطه به چشم می‌خورد. آسیب‌شناسی این معضل مزمن مستلزم تحقیقی جامع و مستقل است که قاعداً باید متولی آن معاونت پژوهشی وزارت عتف (دفتر ارتباط با صنعت و جامعه) باشد و همه دانشگاه‌های کشور، صنایع پیشرو و نهادهای دولتی و حاکمیتی مرتبط در این تحقیق نقش موثری ایفا کنند. "هنوز فضای دانشگاه به روی صنعت و متقابلاً فضای صنعت به روی دانشگاه آنچنان که باید - نظیر آنچه در بسیاری از کشورها به چشم می‌خورد - باز نشده است." این واقعیت می‌تواند مسئله اصلی تحقیق باشد. در ادامه سوالهای بسیاری میتواند حول این مسئله طرح شود؛ چرا جامعه و صنعت هنوز به این باور نرسیده‌اند که دانشگاه می‌تواند مسئله‌های آن‌ها را حل کند؟ و متقابلاً چرا هنوز دانشگاه‌ها و اعضای هیات علمی به این باور فراگیر نرسیده‌اند که می‌توانند در حل مسائل جامعه و صنعت نقش اساسی و جدی ایفا کنند؟ منطقاً پاسخ علمی و دقیق به این پرسش‌ها باید بر اساس یک مدل‌سازی جامع و مناسب، از نظرات ذینفعان و دست‌اندرکاران آن و نیز شواهد و مستندات موجود استخراج شود. اگر نه، پاسخ‌های انفرادی غیرهمسان و متأثر از تجربیات و سلیقه‌های شخصی - همانند فضای داستان پیل اندر خانه تاریک مولانا - جامعیت لازم را نخواهد داشت. کما اینکه با یک جستجوی ساده در فضای وب می‌توان انبوهی از مقالات، سخنرانی‌ها، مصاحبه‌ها و اظهارنظرها در این باره را مشاهده نمود که به هر روی کارساز نیفتاده است بنابراین ضرورت دارد به عنوان یک پروژه پژوهشی ملی به این مسئله نگاه کنیم که خروجی آن شناسایی علمی و دقیق این موانع و راه حل‌های عملیاتی آن باشد و ماحصل به عنوان یک سند راهبردی بلندمدت، مرجع سیاست‌گذاری‌ها و تصمیم‌گیری‌ها در سطوح حاکمیتی و دولتی، دانشگاه‌ها و صنعت قرار گیرد.

۲. تجارب موفق موجود در کشور در حوزه همکاری دانشگاه با جامعه و صنعت

... از بعد کمی تجارب موفق در کشور را می‌توان از آمار توصیفی طرح‌ها و پژوهش‌های خاتمه یافته و تایید شده - که از بانک اطلاعاتی دفتر ارتباط با صنعت قابل استخراج است - مشاهده نمود. اما به نظر می‌رسد از بعد کیفی، میزان اثربخشی، کارایی و سودمندی این تجارب حائز اهمیت است که به دلیل فقدان اطلاعات و عدم شفافیت کافی در مناسبات و روابط موجود ارزیابی قابل اتکای آن در بسیاری موارد دشوار است، مسئله‌ای که خود می‌تواند یکی از محورهای پیشنهادی پژوهش پیشگفته باشد.

۳. روش‌های نوین و الگوهای بین‌المللی در حوزه همکاری دانشگاه با جامعه و صنعت

... روش‌ها و الگوهای بین‌المللی بسیاری را می‌توان برشمرد که امروزه در سطح دانشگاه‌های موفق دنیا بکار گرفته می‌شود. اما آنچه حائز اهمیت است انطباق این الگوها با فضای قانونی، اقتصادی، فرهنگی و درجه توسعه یافتگی کشور است. در عین حال برخی از مشترکات این الگوها به شرح زیر است:

- وجود سند راهبردی بلندمدت دارای ضمانت اجرایی در همکاری دانشگاه‌ها با جامعه و صنعت به نحوی که با تغییر مدیریت‌ها (چه در حوزه دانشگاه و چه در صنعت) اجرای آن تحت تاثیر قرار نمی‌گیرد.
- آزادی عمل دانشگاه‌ها در ارتباط با جامعه و صنعت و مقررات زدایی هدفمند.
- سیاست‌های تشویقی موثر نظیر معافیت‌ها و تخفیف‌های مالیاتی و سایر تسهیلات
- توسعه هدفمند متکی بر برنامه بلندمدت تحقیق و توسعه (R&D) در کسب و کارها (به ویژه صنایع مادر)
- بازنگری مستمر و اصلاح سرفصل‌های دروس دانشگاهی با نگاه عمیقی به نیازهای جامعه و صنعت
- حضور فعال استادان و دانشجویان در صنعت و نیز حضور موثر متخصصان برجسته صنعت در دانشگاه‌ها
- تخصیص بخشی از ظرفیت دانشگاه‌ها به کاربردی کردن علم
- حمایت شفاف از مالکیت معنوی، ثبت اختراع و فناوری
- آموزش مستمر علمی و عملی نگرش نوآورانه به استادان و دانشجویان
- جایگاه شایسته همکاری با صنعت در جامعه در ترفیع و ارتقاء استادان

۴. پیشنهادات در راستای افزایش اثربخشی دانشگاه‌ها در جامعه و صنعت

انجام یک پژوهش ملی جامع برای شناسایی موانع و مشکلات توسعه همکاری دانشگاه با جامعه و صنعت و ارائه راهکارهای جامع عملیاتی و نیز تصویب سند راهبردی برگرفته از آن در نهادی فرا قوه ای (نظیر شورای عالی انقلاب فرهنگی) با ضمانت‌های اجرایی موثر و کارآمد

- بومی سازی الگوهای موفق بین‌المللی و توسعه تعاملات بین‌المللی در برنامه ریزی، اجرا و نظارت بر عملکرد
- ارتقای جایگاه دفتر ارتباط با صنعت و جامعه به سطح معاونت در وزارت عتف
- تغییر نگرش از کمی به کیفی در تعاملات دانشگاه‌ها با جامعه و صنعت
- اصلاح اساسی در آیین‌نامه‌های ترفیع و ارتقای اساتید در راستای افزایش معنادار درجه تاثیر فعالیت‌های اثربخش در حوزه جامعه و صنعت
- تربیت پژوهشگران قابل در هدایت و اجرای تحقیقات کاربردی مسئله محور
- برخورد جدی با ناهنجاری‌های رو به تزاید در پژوهش‌های دانشگاهی (نهادینه کردن اخلاق علمی در پژوهش)
- ارتقای جایگاه دفاتر ارتباط با صنعت و جامعه به سطح معاونت (حداقل در برخی دانشگاه‌های ممتاز)
- توقف توسعه کمی آموزش عالی (به ویژه در مقاطع دکتری) و کنترل آثار سوء آن بر کیفیت عملکردی دانشگاه‌ها
- حاکمیت زدایی از تولید مقاله با رویکرد کمی در دانشگاه‌ها

درس آموخته های ناشی از تجارب دانشمندان برتر
در توسعه همکاری ها با جامعه و صنعت

با هدف شناسایی الگوهای مناسب مدیریتی و با توجه به ضرورت مستندسازی و بکارگیری تجارب برتر موجود در همکاری با جامعه و صنعت، کتاب حاضر به شناسایی و طبقه بندی درس آموخته ها و تجارب دانشمندان برتر در همکاری با جامعه و صنعت براساس چارچوب ذیل پرداخته است:

- موانع و مشکلات توسعه همکاری دانشگاهها با جامعه و صنعت
 - تجارب موفق موجود در کشور در حوزه همکاری دانشگاه با جامعه و صنعت
 - روش های نوین و الگوهای بین المللی در حوزه همکاری دانشگاه با جامعه و صنعت
 - پیشنهادات در راستای افزایش اثربخشی دانشگاهها در جامعه و صنعت
- امید است دستاوردها و پیشنهادات بیان شده بتواند براساس شرایط و اقتضائات موجود در دانشگاهها، پژوهشگاهها و مراکز آموزش عالی کشور مورد تحلیل و بهره برداری لازم قرار بگیرد.